

УДК 005.311.2

С.В. Кавун, Л.В. Амеліна

Харківський національний економічний університет, Харків

АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

На даний момент стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від наявності надійної системи економічної безпеки (ЕБ).

Поняття ЕБ підприємства визначається як стан ефективного використання його ресурсів (капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) і забезпечити його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраного виду діяльності.

Системою економічної безпеки (СЕБ) є комплекс організаційно-управлінських, режимних, технічних, профілактичних та пропагандистських заходів, спрямованих на якісну та кількісну реалізацію захисту інтересів суб'єктів господарювання (СГ) від

зовнішніх і внутрішніх загроз [1, 2].

В сучасних умовах розвитку СГ постає найбільш актуальне питання – розроблення принципово нових підходів, методик та механізмів для розробки та впровадження СЕБ на СГ на мікро-, мезо- та макрорівнях діяльності підприємства [3].

Задачі, які ставляться перед СЕБ підприємства, знаходять реалізацію в багатьох інформаційно-аналітичних системах (ІАС), таких як: автоматизована система управління (АСУ) безпекою підприємства it2b.безопасность [4], інформаційна система (ІС) «Економічна безпека» (мала модель) версії 2.1 [5], а також ІАС ASTARTA [6]. Порівняльна характеристика цих систем наведена у табл. 1.

Аналізуючи табл. 1 можна зробити висновок, що «хорошою» чи «поганою» СЕБ не має. Є система, яка найбільше відповідає потребам ЕБ підприємства відповідно до його розмірів.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика ІАС

Назва Характеристики	«Економічна безпека» версії 2.1	it2b.безопасность	ASTARTA
1	2	3	4
Призначення	Призначена для регулювання безпеки підприємства (відстеження різних за рангом загроз), оцінювання економічних вигоди або втрат від взаємодії з іншими організаціями	Призначена для контролю управлінського обліку, спрощення діяльності фахівців системи безпеки, планування бюджету грошових витрат на ліквідацію загрози, проведення корпоративних розслідувань і т.п.	Призначена для забезпечення стратегічного планування, маркетингу підприємства, обробки і аналізу великого об'єму текстової інформації, підтримки ухвалення рішень і моніторингу інформації
Функції, що виконує система	– збереження у компактній формі та швидка обробка інформації про об'єкти і події; – аналіз взаємозв'язків об'єктів, подій в графічній формі; – автоматизоване формування досьє на об'єкти зацікавленості політики ЕБ (ПЕБ) – автоматизоване введення інформації за допомогою словників даних; – оцінка економічних ефектів взаємодії з іншими організаціями [7];	– ранжирування загроз; – класифікація вірогідності настання подій (ризиків); – розподіл сфер безпеки; – класифікація джерел загроз; – класифікація типів загроз; – стратегічне планування; – оперативне планування. Можливо отримати звіти з фінансових витрат та виконання; – розслідування подій; – оцінка поведінки співробітника в тій або іншій ситуації з виставлянням умовних балів (позитив/негатив); – оцінка інформації, що надходить (позитив/негатив); – адміністрування комплексу, яке дозволяє брати участь в здійсненні безпеки підприємства як співробітників компанії так і зовнішніх консультантів, фахівців [8]	– отримання інформації з великого числа різномірних джерел (паперові періодичні видання і е-газети, Інтернет-ресурси, ІР-канали, fтp-канали, електронна пошта); – автоматична систематизація даних за допомогою рубрикатора, навченого експертом; – тематична фільтрація потоку текстових повідомлень; – повнотекстова індексація рубрицированих матеріалів, розміщення інформації в базі даних, що забезпечує швидкий і зручний пошук; – автоматичне складання дайджестів, з можливістю автоанотування матеріалів; – статистичний аналіз за часом і з тематики інформації, що знаходиться в базі даних [9]

1	2	3	4
Переваги	Дуже висока швидкість роботи системи	Можливість планування грошових витрат на усунення загроз	Робота з великим обсягом інформації, високий ступінь аналітичної частини системи
Недоліки	Слабка аналітична частина системи, вузьке коло функцій, що виконуються	Порівняно менша швидкість роботи, відносно вузьке коло функцій, що виконуються	Порівняно менша швидкість роботи, відносно висока вартість

Таким чином, вибір програмної реалізації СЕБ для підприємства, а також забезпечення відповідних заходів та засобів є одним з найважливіших пріоритетів при функціонуванні підприємства в умовах сучасного ринку для забезпечення запобігання внутрішніх (наприклад, банкрутство) та зовнішніх загроз (наприклад, конкуренція, несанкціонований доступ до інформації і т.п.).

Список літератури

1. Система економічної безпеки. Словник законодавчих термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: <http://zakon.nau.ua/doc>.
2. Экономическая безопасность [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: www.safetyfactor.narod.ru.
3. Пономаренко В.С. Концептуальні основи економічної безпеки: монографія / В.С. Пономаренко, С.В. Кавун. – Х.: ХНЕУ, 2008. – 256 с.

4. Автоматизированная система управления безопасностью предприятия «it2b.безопасность» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: <http://it2b-pro.ru/it2b3.view6.page1.html>.

5. Информационная система «Экономическая безопасность» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: <http://www.cronos.ru/index.php?page=dev-ec>.

6. ИАС «Астарта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: <http://it2b-pro.ru/it2b3.view4.page1.html>.

7. Информационная система «Экономическая безопасность» (малая модель) версии 2.1. Описание системы. – НПК «Кронос-Информ».

8. АСУ безопасностью предприятия it2b.безопасность. Краткое описание системы. – Reconnaissance Technologies Ltd. ООО «Р-Техно».

9. Информационно-аналитическая система «АС-ТАРТА». Описание системы. – Cognitive Technologies Ltd.